

TUJE PESMI V SLOVENSKI BESEDI

Ureja Janez Menart

Nizozemski pesnik Martinus Nijhoff

Prevedel in spremne besede napisal Janko Moder

Martinus Nijhoff pomeni v nizozemski književnosti izrazito vmesni člen med generacijo tradicionalistov in generacijo individualistov, povedano v jeziku nizozemske literarne zgodovine. Rojstni datum (20. april 1896) ga je obsodil na aktivno udeležbo v dveh svetovnih vojnah. Med prvo (1916) je objavil tudi že prvo pesniško zbirko, *Popotnik (De wandelaar)*, s programatičnim naslovom in nazorno predstavitev samotarskega opazovalca življenja »brez perspektive«. Motivi pričajo o pesniško in človeško razcepljeni osebnosti. Z enim polom sebe se je bolj uveljavil leta 1919 v daljši pesnitvi *Pierrot ob svetilki (Pierrot aan de lantaarn)*, podnaslovljeni Klovnaska rapsodija, z drugim polom pa leta 1924 v pesniški zbirki *Oblike (Vormen)*, polni formalno in motivno klasičnih odmevov, pa vendar z izrazitim iskanjem v nov čas in v nove tokove. Šele leta 1934 se je v *Novih pesmih (Nieuwe gedichten)* povsem otresel konkretne medvojne tesnobe in groze, s tem pa zašel v drugo skrajnost, estetski ali eklektični modernizem. Kakor je bil odmev prejšnje dobe skoraj romantična pesnitev (*Pierrot*), tako je bila odmev sedanje skoraj hermetična pesnitev *Awater*, napisana z motom »iščem sopotnika«. Res si ga najde v *Awatru*, značilnem predstavniku moderne brezbarvne družbe (kakor ga nakazuje že ime: *a* = star izraz za vodo, *water* = voda). Tudi leta 1942 je ostal v tej dvojnosti sam sebi zvest in izdal v eni zbirki dve pesnitvi, *Ura nič (Het uur U)* in *Idila (Een idylle)*, ki sta (po nastopajočih osebah in motivih) celo deloma povezani med seboj, sicer pa nasprotni kakor negativ in pozitív. Napisal je tudi nekaj iger in precej kritik, zbranih v knjigi *Misli na terek (Gedachten op Dinsdag, 1931)*, zlasti pa je pomembno tudi njegovo prevajalsko delo (Shakespeare, Baudelaire, de La Fontaine, Evripides in zlasti Eliot). Ravno zaradi njegovih mojstrskih prevodov Eliota je po Martinusu Nijhoffu poimenovana najvišja nizozemska prevajalska nagrada. Martinus Nijhoff je umrl 26. januarja 1953.

Ena od značilnih Nijhoffovih misli teče takole: »Poezija mora delati za prihodnost, živeti se mora v to, kakor da je prihodnost že tu, in potem v nji pripraviti prostor za človeško dušo... Danes je smešno biti pesnik, človek mora biti sredi življenja. In potem postavljamo zasilne premostitve. Dosti boljja išče v človeško davnino, tam je življenje. Spomin išče v otroška leta, tam je življenje. Samotar išče v množico, tam je življenje...«

Za pričujoči izbor sem odbral pesmi iz vseh njegovih pesniških zbirk, vendar z večjo naslonitvijo na klasično poetiko, sonetna oblika pa je pri njem značilna za vsa obdobja.